

Nu ere Spørgsmaalene ordnede og løste, og nu blive de bestaaende, indtil Lovgivningsmagten maatte ændre dem; men der er ingen Tidsbegrænsning, vi skulle ikke vende tilbage til denne Sag, før til en Tid, hvor jeg er temmelig sikker paa, at Udviklingen har modnet sig saaledes, at det, vi saa komme til at beskæftige os med, bliver det store Programspørgsmaal om Kirkens Adskillelse fra Staten.

Som Lovforslaget nu kommer til at se ud, ville vi fra vor Side kunne stemme for det, om end ikke med nogen overvættedes Begejstring. De vide alle, at vi langt hellere havde set en Lov om Præstevalg fremfor en Lov, der knyttede Præstevalgene til den organisatoriske Nyskabning, som Menighedsraadene ere. Men da Forholdene nu en Gang stille sig saaledes, at Menighedsraad ere blevne Betingelse for at faa en lovfæstet Ordning med Hensyn til Præstevalgene, have vi ikke ment det forsvarligt at gaa imod. Som Loven nu bliver, vil den utvivlsomt give den store, brede Befolkning en væsentlig Indflydelse paa Kirkens Styrelse. Jeg hører til dem, og det, tror jeg, gælder hele det Parti, jeg har den Ære at tilhøre, der mene, at politiske Partier ikke som saadanne bør deltage i kirkelige Valg. Det haaber jeg heller ikke vil blive Tilfældet i Fremtiden, men paa den anden Side er det klart, at den store, brede Befolkning, derunder ogsaa Arbejderbefolkningen, ogsaa Arbejderbefolkningen i København og Købstæderne, gennem denne Lov faar en Adgang til, hvis den ellers sætter Pris derpaa, at gøre sin Indflydelse gældende ogsaa paa de kirkelige Anliggender. Det er meget muligt, ja endogsaa sandsynligt, at den store, brede Befolkning, ikke blot paa Landet, men ogsaa i København og Købstæderne, vil benytte denne Ret, denne Magt, som den herigenem faar. Det vil der være Mulighed for og Adgang til. Folkekirken eller Statskirken, hvad man nu vil kalde den, er jo et Stykke Forfatning. Efter Lasalles Ord er det ikke blot den skrevne Grundlov, der er et Lands Forfatning, men alle Institutioner og Magtfaktorer. Ogsaa Folkekirken er et Stykke virkelig Forfatning. Det vil nu have sin Interesse for den store, almindelige Befolkning at faa Indflydelse paa en saadan Magtfaktor. Gennem denne Lov vil den store, brede Befolkning faa Adgang, og jeg tror i ikke ringe Grad, til at forhindre, at denne Magtfaktor, som Kirken unægtelig er, med sin Autoritet og sin Indflydelse bruges eller misbruges til at modarbejde Tidens store Fremskridt.

Den store, brede Befolkning vil skaffe sig Indflydelse paa Præstens Ansættelse, og den store, brede Befolkning her i København vil ogsaa kunne skaffe sig Indflydelse paa, at de Præster, der ansættes, blive Præster, der ere i Kontakt med Tidens Tanker og ikke se deres Opgave i reaktionært at bremse alle de store Fremskridt, der ere oppe i Tiden. Man vil maaske mene, at den Del f. Eks. af Arbejderbefolkningen, der programmæssigt staar paa Kravet om Kirkens Adskillelse fra Staten, paa ingen Maade kan deltage i Menighedsraadsvalg eller i Menighedsraadsarbejdet. Det kan jeg paa ingen Maade erkende. Ligesom vi Folketingsmænd, der ere imod den privilegerede Valgret og ønske Landstinget afskaffet, ikke tage i Betænkning at aflægge Ed paa Grundloven, der indeholder et Landsting, men selvfølgelig under Forbehold af, at vi ad lovlige Veje søge at faa Landstinget afskaffet, ja ligesom Socialdemokrater aldeles ikke tage i Betænkning at lade sig vælge ind i Landstinget paa det Program at faa — og helst saa hurtigt som muligt — Landstinget afskaffet, saaledes er der selvfølgelig ikke det mindste i Vejen for, at ogsaa den Del af Befolkningen, der staar paa Socialdemokratiets Standpunkt: Kirkens Adskillelse fra Staten, kan deltage i Menighedsraadsvalg og i Menighedsraadsarbejde med det Formaal for det første, som jeg sagde, at forhindre, at Kirken misbruges i reaktionær Tjeneste, og dernæst ogsaa med det Formaal indenfor Kirken at arbejde henimod den Tid, da Socialdemokratiets Programpunkt, som jeg tror vil være baade i det borgerlige Samfunds og i Kristendommens velforstaaede Interesse: Kirkens Adskillelse fra Staten, kan blive gennemført.

Grønborg: Under de Forhandlinger, der i Aar ere førte her i Tinget om Forslag til en Menighedsraadslov, har jeg gentagne Gange udtalt Ønsket og Kravet om, at Folketingets Standpunkt i denne Sag i Fjor blev opretholdt ogsaa i Aar under Forhandlingerne med Landstinget og i Fællesudvalget, saa at det, hvis vi naa et Resultat, hvad der jo nu er stor Udsigt til, bliver Folketingets og ikke Landstingets Opfattelse, der præger det. Jeg har baade i Fjor og i Aar været af den Mening, at vi kunde faa Flertal for et Forslag i den Skikkelse, som Folketinget vedtog i Fjor, og det ser ogsaa ud til, at jeg ikke har taget fejl. De Afvigelser fra Folketingets Af-